

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ODBOR PARLAMENTNÝ INŠTITÚT

INFORMAČNÝ MATERIÁL

č. 05/2019

LEGISLATÍVNA ÚPRAVA POJMU FARMA A RODINNÁ FARMA VO VYBRANÝCH EURÓPSKÝCH KRAJINÁCH EÚ, KANADY A RUSKA

Vypracoval/a: Ing. Martina Hogenová, Odbor Parlamentný inštitút
Supervízor: JUDr. Ľubomír Fajták, Odbor Parlamentný inštitút
Schválila: PhDr. Eva Maláčková, riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Apríl 2019

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady SR a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne, alebo odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Parlamentného inštitútu a autora.

Obsah a zadanie požiadavky sa môže v niektorých prípadoch zmeniť v priebehu vypracovávania odpovede na požiadavku na základe konzultácie so zadávateľom.

Anotácia

Rodinnou firmou v Slovenskej republike môže byť obchodná spoločnosť, rodinná živnosť alebo farma. Podmienkou pre založenie rodinnej firmy je, aby členovia rodiny boli príbuzní v priamom rade alebo súrodenci či manželia. Člen rodiny môže podnikat' len v jednej rodinnej firme.

Kľúčové slová

poľnohospodársky podnik, farma, rodinná farma

Obsah

Úvod

Legislatívna úprava pojmu farma a rodinná farma v Slovenskej republike

Legislatívna úprava pojmu farma a rodinná farma v krajinách EÚ a tiež krajín mimo EÚ

1. Česká republika
2. Čierna Hora
3. Holandsko
4. Chorvátsko
5. Estónsko
6. Fínsko
7. Grécko
8. Kanada
9. Litva
10. Lotyšsko
11. Luxembursko
12. Macedónsko
13. Maďarsko
14. Poľsko
15. Portugalsko
16. Rakúsko
17. Rusko
18. Slovinsko
19. Srbsko
20. Švédsko
21. Turecko
22. Veľká Británia

Záver (*stručné zhrnutie*)

Použité zdroje

Úvod

Legislatívna úprava pojmu farma a rodinná farma v Slovenskej republike

Slovenská legislatíva nemá definíciu poľnohospodárskeho podniku.

Rodinnou firmou v Slovenskej republike môže byť obchodná spoločnosť, rodinná živnosť alebo farma. Podmienkou pre založenie rodinnej firmy je, aby členovia rodiny boli príbuzní v priamom rade alebo súrodenci či manželia. Člen rodiny môže podnikáť len v jednej rodinnej firme.

Zákon č. 105/1990 Zb. zákon o súkromnom podnikaní občanov¹

§ 12a

Poľnohospodárska výroba vykonávaná samostatne hospodáriacimi roľníkmi

(1) Poľnohospodárskou výrobou vykonávanou podnikateľom (ďalej len „samostatne hospodáriaci roľník“), ktorého činnosť spočíva vo vykonávaní poľnohospodárskej výroby včítane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách (ďalej len „poľnohospodárska výroba“), sa podľa tohto zákona rozumie činnosť fyzickej osoby, ktorá osobne alebo pomocou iných osôb

a) vyrába výrobky poľnohospodárskej výroby za účelom získania trvalého zdroja príjmov, najmä ich predajom, prípadne

b) vykonáva úpravu alebo iné spracovanie svojej poľnohospodárskej produkcie; pokiaľ treba na túto činnosť súhlas podľa osobitných predpisov, 9a) len s týmto súhlasom, alebo

c) poskytuje príležitostne práce alebo výkony v súvislosti s poľnohospodárskou výrobou, pri ktorých využíva prostriedky a zariadenia slúžiace poľnohospodárskej výrobe, spravidla v čase, keď sa pre túto výrobu plne nevyužívajú, alebo dobýva nevyhradené nerasty.

(2) Samostatne hospodáriaci roľník vykonáva poľnohospodársku výrobu vo vlastnom mene, na vlastný účet a zodpovednosť.

Ak chce využívať fyzická osoba postavenie samostatne hospodáriaceho roľníka, musí splniť presne vymedzený okruh pole činnosti a vykonávať podnikanie len v poľnohospodárskej výrobe, vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách, ktoré určuje zákon:

- vyrába výrobky poľnohospodárskej výroby za účelom získania trvalého zdroja príjmov, najmä ich predajom,
- vykonáva úpravu alebo iné spracovanie svojej poľnohospodárskej produkcie; pokiaľ treba na túto činnosť súhlas podľa osobitných predpisov, len s týmto súhlasom,
- poskytuje príležitostne práce alebo výkony v súvislosti s poľnohospodárskou výrobou, pri ktorých využíva prostriedky a zariadenia slúžiace poľnohospodárskej výrobe, spravidla v čase, keď sa pre túto výrobu plne nevyužívajú, alebo dobýva nevyhradené nerasty.

¹ Zákon č. 105/1990 Zb. zákon o súkromnom podnikaní občanov. Dostupne na internete <https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1990/105/19920310>, [cit. 6.5.2019]

1. Česká republika

Česká republika nemá zákon, ktorý by charakterizoval farmu. Všeobecne je možné rodinné podniky charakterizovať v troch okruhoch: rodiny, podniky a vlastnícka štruktúra. Vplyv rodiny na ďalšie dva okruhy určuje rodinný charakter spoločnosti. Tento vplyv znamená, že rodinné podniky sú zložitejšie ako nerodinní konkurenti, a preto si vyžadujú primeranú starostlivosť.

Asociácia malých a stredných podnikov a živnostníkov Českej republiky (AMSP ČR) predložila vláde ČR v minulom roku „Návrh na definovanie rodinného podniku:

(1) Rodinný podnik je rodinná obchodná spoločnosť, rodinná živnosť alebo rodinná farma.

(2) Rodinnou obchodnou spoločnosťou je obchodná spoločnosť, ktorej podiely vlastní z nadpolovičnej väčšiny členovia jednej rodiny a aspoň jeden člen tejto rodiny je členom jej štatutárneho orgánu. Za rodinnú obchodnú spoločnosť sa považuje aj obchodná spoločnosť, ktorej podiely z nadpolovičnej väčšiny drží alebo vlastní v prospech jednej rodiny fondácia alebo zverenecký fond, ak je súčasne aspoň jeden člen tejto rodiny členom štatutárneho orgánu fondácie alebo zvereneckým správcom.

(3) Rodinná živnosť je živnostenským podnikaním, na ktorom sa svojou prácou alebo majetkom podieľajú najmenej dvaja členovia rodiny a aspoň jeden z členov rodiny je držiteľom živnostenského osvedčenia.

(4) Rodinná farma je poľnohospodárskou výrobou, na ktorej sa svojou prácou alebo majetkom podieľajú najmenej dvaja členovia rodiny a aspoň jeden z členov rodiny je držiteľom príslušného osvedčenia.

(5) Členovia rodiny na účely tohto zákona sú príbuzní v priamej línii alebo súrodenci alebo manželia. Členom rodiny v rodinnom podniku môže byť fyzická osoba odo dňa, keď dovŕšila 15. rok veku.

(6) Rodinnou obchodnou spoločnosťou môže byť len obchodná spoločnosť so sídlom na území ČR. Fondáciou podľa ods. 2 môže byť len fondácia sídliaca na území ČR. Zvereneckým fondom podľa ods. 2 môže byť len zverenecký fond zriadený podľa českého práva.

2. Čierna hora

V Čiernej Hore neexistuje samostatný zákon, ktorý by výslovne upravoval rodinné poľnohospodárstvo. Táto otázka je však upravená *zákonom o poľnohospodárstve a rozvoji vidieka*. Tento zákon definuje rodinnú poľnohospodársku domácnosť, kde farmár vykonáva poľnohospodársku výrobu samostatne alebo spoločne s členmi domácnosti (článok 2 odsek 1 bod 4). Farmár je fyzická osoba, ktorá sa zaoberá výlučne poľnohospodárstvom alebo člen rodinného poľnohospodárskeho podniku; vlastníkom poľnohospodárskeho podniku je spoločnosť, iná právnická osoba, podnikateľ alebo poľnohospodár zapísaný v registri poľnohospodárskych podnikov.

3. Holandsko

Pre rodinné farmy neexistujú žiadne osobitné pravidlá, ale vo všeobecnosti pre rodinné podnikanie sa odporúča vytvorenie štatútu rodiny a existujú oficiálne pravidlá dedenia.

² ECPRD request Family Farming – no. 3686 [cit. 30.4.2019]

Rodinný podnik je spoločnosť, kde jedna rodina priamo alebo nepriamo vlastní väčšinu spoločnosti. Rodina musí byť formálne zapojená do riadenia a spoločnosť.

Definícia poľnohospodárskeho rodinného podniku spočíva v tom, že rodinný podnik, robí všetky investície sám a tiež berie zodpovednosť za všetky riziká poľnohospodárskeho podniku /za výkyvy cien, choroby, poveternostné podmienky..../.

4. Chorvátsko

Chorvátsky parlament prijal 16. marca 2018 *zákon o rodinnom poľnohospodárstve*, ktorý upravuje práva a povinnosti rodinných fariem, harmonizované postupy príslušných orgánov, zjednodušuje pravidlá diverzifikácie a podnikateľskej činnosti prostredníctvom zjednodušeného začlenenia do rôznych doplnkových činností. Formálna podpora sa poskytuje rodinným farmám, pokiaľ ide o pomoc pri práci rodinnými príslušníkmi bez vytvorenia pracovného vzťahu. Zavádza sa povinnosť viesť evidenciu o výrobe, službách a predaji, čo zvyšuje efektívnosť kontrolného systému.

Zákon o rodinnom poľnohospodárstve je v súčasnosti k dispozícii len v chorvátskom jazyku.

5. Estónsko

„Rodinná farma“ nie je v právnych predpisoch Estónska definovaná ani regulovaná.

6. Fínsko

Väčšinu fariem vo Fínsku stále prevádzkujú rodiny. Okrem toho, ich pracovná sila pozostáva hlavne z členov farmárskej rodiny.

Neexistuje jasná definícia rodinných fariem pre poľnohospodárske dotácie vyplácané farmám. Systém poľnohospodárskej pomoci však obsahuje niektoré prvky, na základe ktorých sa výška pomoci na jednotku znižuje so zvyšovaním veľkosti podniku (kompenzačný príspevok) alebo maximálnou veľkosťou pre rozsah oprávnenej výroby (pomoc severným oblastiam). Tieto obmedzenia znižujú stimuly na rozširovanie fariem na veľkosť typickú pre rodinné farmy, hoci miesto, kde sa jednotková pomoc začína znižovať, alebo rozsah oprávnenej produkcie nebolo stanovené s ohľadom na rodinné farmy.

Neexistuje žiadna jasná definícia pre rodinné farmy v štrukturálnej pomoci (investičná pomoc a podpora pri zakladaní podnikov). Obmedzenie sa však týka maximálnej výšky podnikateľského príjmu pochádzajúceho z fariem, ktoré dostávajú podporu na založenie podniku.

7. Grécko

V gréckom právnom poriadku neexistuje osobitné nariadenie ani právny nástroj, ktorý reguluje rodinné poľnohospodárstvo.

Potraviny chalupárskeho - domáceho priemyslu sú definované ako - potraviny vyrobené poľnohospodárom pri spracovaní poľnohospodárskych výrobkov vlastnej výroby. Potraviny by mali byť určené na okamžitú konzumáciu spotrebiteľom.

8. Kanada

V Kanade je zodpovednosť za poľnohospodárske otázky rozdelená medzi spolkovú vládu a provincie. Na federálnej úrovni neexistujú žiadne právne predpisy, ktoré by sa týkali konkrétne rodinných fariem, a neexistuje tiež definícia pojmu „rodinná farma“.

Zákon Farm Credit Canada obsahuje definíciu pojmu „poľnohospodárstvo“, ktorý uvádza: „Poľnohospodárstvo zahŕňa chov dobytka, včelárstvo, mliekarenstvo, pestovanie ovocia, obrábanie pôdy a akúkoľvek inú chovateľskú činnosť, ktorú spoločnosť podľa odseku 4 ods. 3 určí ako poľnohospodársku na účely tejto definície; (poľnohospodárstvo)“

Poľnohospodársky podnik, do ktorého sú zapojené dve alebo viac osôb, možno vykonávať dvoma spôsobmi, ktorými sú partnerstvo (všeobecné alebo obmedzené) alebo spoločnosť s ručením obmedzeným. Partnerstvo je vzťah medzi osobami vykonávajúcimi spoločnú činnosť s cieľom dosiahnuť zisk. Nie je právnickou osobou; všetky práva a povinnosti vyplývajú pre oboch jednotlivcov v partnerstve. Každý partner je schopný poskytnúť sekundárnu zodpovednosť za všetky dlhy a záväzky, ktoré vznikli partnerstvu.

Obchodná spoločnosť s právnou spôsobilosťou, právami, právomocami a výsadami fyzickej osoby predstavuje výhodnú formu obchodnej asociácie, pretože poskytuje potenciálne výhody ako daň z príjmu, prispôsobuje sa mnohým variantom obchodných vzťahov, môže byť nástrojom pre získanie nehnuteľností a jej zodpovednosť je zvyčajne obmedzená na aktíva, ktoré spoločnosť vlastní. “

Poľnohospodárstvo je súčasťou kultúrneho dedičstva Kanady a je úzko spojené s hospodárstvom a sociálnou štruktúrou vidieckeho života. Poľnohospodársky podnik je prevažne riadený rodinami; pretrváva silná tradícia rodinnej farmy, pričom jedna generácia prenáša podnik na ďalšiu generáciu.

Vláda provincie Ontária nezavedla žiadne právne predpisy týkajúce sa osobitne „rodinných fariem“. Definície „poľnohospodárstva“ a „rodinných príslušníkov“ sú však zahrnuté v nariadení, ktoré spadá pod *zákon o dani z prevodu pozemkov*. Podľa týchto definícií „poľnohospodárstvo“ znamená:

- Obrábanie pôdy, chov alebo pasenie hospodárskych zvierat všetkého druhu, chov hydiny a výroba výrobkov z hydiny, výroba kožušiny, výroba mlieka, pestovanie ovocia, výroba potravín pre ľudskú spotrebu alebo na kŕmenie dobytka a chov včiel, ale nezahŕňa prenájom pozemkov, kde prenajímateľ nie je oprávnený podieľať sa na pestovaní plodín, chove hospodárskych zvierat alebo iných takto produkovaných komodít.”

- Členovia rodiny sú:

- a) fyzická osoba,
- b) manželský partner osoby,
- c) dieťa jednotlivca,
- d) otec osoby, matka osoby, brat alebo sestra osoby alebo manžel alebo potomok takéhoto brata alebo sestry;
- e) brat alebo sestra otca alebo matky jednotlivca alebo akýkoľvek potomok akéhokoľvek takého brata alebo sestry,
- (f) otec, matka alebo akýkoľvek brat alebo sestra manžela / manželky alebo akýkoľvek potomok akéhokoľvek takého brata alebo sestry,
- g) zať jednotlivca alebo nevesta,
- h) dedko alebo babička jednotlivca,
- i) vnuk jednotlivca alebo pravnuk alebo manžel alebo manželka takýchto vnukov alebo pravnukov, alebo

j) korporácia, ktorej všetky emitované akcie, s výnimkou kvalifikovaných akcií riaditeľov, sú vo vlastníctve fyzickej osoby alebo jednotlivcov, z ktorých každý je prepojený s fyzickou osobou, na ktorú sa výraz vzťahuje spôsobom opísaným v ktoromkoľvek ustanovení a) až i) ”.

Provincia Manitoba zaviedla v roku 2014 *zákon o ochrane poľnohospodárskych fariem*. Cieľom zákona je chrániť poľnohospodárov a zachovať poľnohospodársku pôdu. Zákon však neobsahuje definíciu „rodinnej farmy“, ale skôr samostatné definície „rodiny“, „poľnohospodárstva“ a „poľnohospodára“.

Provincia Alberta schválila v decembri 2016 návrh zákona, ktorý vyžaduje, aby farmy s platenými zamestnancami chránili a kompenzovali „nerodinných príslušníkov a farmárov, ktorí nie sú členmi rodiny“ poskytnutím poistenia na pracovisku a oboznámenia so základnými bezpečnostnými normami „bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci“.

Novelou zákona sa z týchto ustanovení vylúčili rodinné farmy. Hoci sa neposkytuje žiadna definícia „rodinnej farmy“, novela definuje „člena rodiny“ ako:

„i) manželský partner alebo partner, ktorý je závislý od dospelého spoločníka, jediného vlastníka alebo partnera, alebo

ii) či už krvou, manželstvom alebo osvojením alebo na základe vzájomne závislých vzťahov medzi dospelými, deťmi, rodičmi, starého rodiča, súrodenca, tety, strýka, netere, synovca alebo prvého bratranca akcionára, jediného majiteľa alebo partnera alebo manžela / manželky alebo spoločníka, vlastníka alebo partnera alebo manžela / manželky, partnera alebo spoločníka alebo partnera, ktorý je závislý od spoločníka, a zahŕňa akúkoľvek inú osobu predpísanú predpismi, za člena rodiny.“

9. Litva

Zákon o poľnohospodárskej farme stanovuje právne postavenie poľnohospodára, dôvody činnosti poľnohospodára a jeho partnerov, podmienky založenia poľnohospodárskeho podniku, štátnu pomoc poskytnutú poľnohospodárovi, podmienky výstavby stavieb alebo pomocných budov.

Zákon stanovuje tieto základné pojmy - dobrovoľný pracovník, ktorý predstavuje fyzickú osobu, ktorá na základe vzájomnej dohody vykonáva na farme neplatenú prácu.

Farmár - predstavuje fyzickú osobu, ktorá sa angažuje samostatne alebo s partnerom (partnermi) v poľnohospodárskych alebo lesnických činnostiach na farme zapísanej v Registri poľnohospodárskych fariem.

Partner poľnohospodára - predstavuje fyzickú osobu (manžela poľnohospodára, člena rodiny, ktorý dosiahol vek plnoletosti alebo akúkoľvek inú fyzickú osobu) vykonávajúcu poľnohospodárske alebo lesnické činnosti v rámci dohody o spoločnom podniku (partnerstve).

Statok - vlastnený pozemok, na ktorom sa nachádza jedna obytná budova a pomocné alebo iné budovy (chlievy, skleníky, priestory vidieckeho cestovného ruchu), ktoré sú potrebné na vykonávanie farmárskych činností.

Farma - predstavuje súhrn všetkých hmotných a nehmotných práv a povinností poľnohospodárov.

Fyzická osoba získava štatút poľnohospodára od dátumu registrácie farmy v registri poľnohospodárskych fariem.

Poľnohospodár alebo partner (partneri) musia mať poľnohospodárske odborné vzdelanie.

Poľnohospodári vykonávajú poľnohospodárske alebo lesnícke činnosti samostatne alebo so svojím partnerom v rámci dohody o spoločnom podniku (partnerstve).

Partner farmára musí byť zapísaný do registra poľnohospodárskych fariem. Manžel / manželka poľnohospodára v prípade absencie dohody o spoločnom podniku (partnerstvo) môže byť zapísaná do registra na vlastnú žiadosť.

Farmár uzatvára pracovné zmluvy s pracovníkmi okrem partnerov alebo dobrovoľníkov.

10. Lotyšsko

Rodinné poľnohospodárstvo v Lotyšsku je upravené *zákonom o individuálnych (rodinných) podnikoch a farmárskych alebo rybárskych podnikoch*.

Individuálny podnik je právnická osoba zriadená na správu majetku fyzickej osoby na účely vykonávania hospodárskej činnosti podľa tohto zákona a iných právnych predpisov.

Poľnohospodársky podnik je individuálny podnik, ktorý vyrába poľnohospodárske výrobky tým, že využíva pôdu ako hlavný zdroj potrebný na výrobu.

Vidiecky remeselnícky podnik je individuálnym podnikom, ktorý vyrába výrobky a poskytuje služby pre farmárske podniky. Vidiecky remeselník tiež spravuje pôdu a má právne postavenie rovnocenné vlastníkovi poľnohospodárskeho podniku.

Rodinný podnik je právnická osoba zriadená na riadenie spoločného rodinného majetku na účely vykonávania hospodárskej činnosti, ako je stanovené v tomto zákone a v iných právnych predpisoch. Aktíva investované v takomto podniku vlastní rodinní príslušníci, ktorí sú zapojení do rodinného podniku.

Na rodinné podniky sa vzťahujú všetky ustanovenia tohto zákona platné pre individuálne podniky.

Rybársky podnik je individuálny podnik vykonávajúci hospodársku činnosť prostredníctvom využívania zdrojov rýb pridelených na tento konkrétny účel. Rybár môže spravovať aj pôdu.

11. Luxembursko

V Luxembursku neexistuje žiadne právne ustanovenie, ktoré by sa osobitne vzťahovalo na rodinné poľnohospodárstvo.

Zákon z 27. júna 2016 o podpore trvalo udržateľného rozvoja alebo vidieckych oblastí sa vzťahuje na všetky druhy poľnohospodárstva.

Poľnohospodárska farma predstavuje technicko-ekonomickú jednotku poľnohospodárskeho charakteru, s odlišným riadením ako iné druhy podnikania, s množstvom ľudských a materiálnych zdrojov, ktoré podnik zahŕňa, alebo ich má v držbe.

Primárni poľnohospodári sú:

1. ktorí riadia poľnohospodársky podnik, ktorého ekonomický rozmer pravdepodobne zabezpečí jeho ekonomickú životaschopnosť;

2. ktorých podiel pracovného času venovaný činnostiam mimo farmy je menší ako polovica celkového pracovného času poľnohospodára, ale nepresahuje 20 hodín týždenne;
3. ktorí nie sú príjemcami starobného dôchodku; a
4. ktorí nedosiahli vek 65 rokov.

Poľnohospodárska farma je spoločnosť:

- ak poľnohospodársky podnik spĺňa požiadavky bodu 1,
- ak osoba alebo osoby, ktoré riadia farmu, spĺňajú podmienky stanovené v bodoch 2 až 4 a ktorí sa spolu podieľajú na základnom imaní najmenej 40%.

12. Macedónsko

V Macedónskej republike je rodinné poľnohospodárstvo regulované *zákonom o poľnohospodárstve a rozvoji*. Podľa zákona o poľnohospodárstve a rozvoji vidieka v článku 2 v bodoch 12 až 15 sa vymedzuje, čo je rodinný poľnohospodársky podnik.

- Rodinná farma je nezávislá hospodárska a sociálna jednotka založená na kombinácii riadenia a vlastníctva a / alebo využívania poľnohospodárskeho majetku rodinnými príslušníkmi;
- Držiteľom rodinného poľnohospodárskeho podniku je dospelá osoba, ktorá je zodpovedná za riadenie poľnohospodárskeho podniku a ktorá koná v mene rodinného poľnohospodárskeho podniku a ako taká je zapísaná v jednotnom poľnohospodárskom registri. Držiteľom poľnohospodárskeho podniku, ktorý je právne organizovaný ako obchodná spoločnosť alebo iná právnická osoba určená zákonom, je samotný právny subjekt a zodpovedná osoba právnickej osoby koná v mene a na účet tohto poľnohospodárskeho podniku;
- Členom rodinného poľnohospodárskeho podniku je dospelá fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku činnosť na poľnohospodárskom majetku,;
- Mladý poľnohospodár je držiteľ poľnohospodárskeho podniku vo veku od 18 do 40 rokov;

13. Maďarsko

Zákon č. CXXII. z roku 2013 o transakciách v poľnohospodárskej a lesníckej krajine stanovuje pravidlá týkajúce sa nadobúdania vlastníckych práv k poľnohospodárskym a lesným pozemkom, zriaďovania užívacích práv na tieto pozemky, využívania pôdy, kontroly obmedzení týkajúcich sa nadobúdania pozemkov a pravidlá týkajúce sa miestnych pozemkových komisií.

Tento zákon vyjadruje vládne ciele, napríklad:

- posilnenie poľnohospodárskeho spoločenstva prostredníctvom organizácie rozvojových výrobných skupín v rámci vidieckych rodinných partnerstiev a prostredníctvom rastu miestnych podnikov,
- uľahčenie rozvoja stredne veľkých poľnohospodárskych podnikov v poľnohospodárskom sektore a zabezpečenie stability a ďalšieho rozvoja malých poľnohospodárskych podnikov.

Pojmy:

- Rodinná farma - je poľnohospodársky podnik registrovaný orgánom poľnohospodárskej správy ako rodinná farma;
- rodinný poľnohospodár - predstavuje fyzickú osobu, ktorá prevádzkuje rodinnú farmu;
- rodinní príslušníci farmy - sú rodinní poľnohospodári, jeho manželskí partneri alebo maloleté deti, vnúčatá a deti v dospelom veku, rodičia, starí rodičia a súrodenci registrovaní ako členovia rodiny, kde deti zahŕňajú adoptívne a pestúnske deti;

14. Poľsko

Podľa článku 23 Ústavy Poľskej republiky: Základom poľnohospodárskeho systému štátu je rodinná farma. Táto zásada neporušuje ustanovenia článku 21 (ochrana vlastníctva) a 22 ochrany slobody hospodárskej činnosti).

Ďalšie ustanovenia o poľnohospodárstve možno nájsť v zákone z 23. apríla 1964 - *Občiansky zákonník*. V článku 461 sa uvádza, že poľnohospodársky nehnuteľný majetok (poľnohospodárske pozemky) sú nehnuteľnosti, ktoré sa používajú alebo sa môžu využívať na vykonávanie výrobných činností v poľnohospodárstve v oblasti rastlinnej a živočíšnej výroby, okrem záhradníctva a produkcie rýb.

Okrem toho podľa článku 553 poľnohospodárska farma zahŕňa poľnohospodársku pôdu spolu s lesnou pôdou, budovami alebo ich časťami, vybavením a dobytkom, ak tvoria alebo môžu tvoriť organizovaný ekonomický celok, a s právami spojenými s prevádzkovaním poľnohospodárskeho podniku.

Rodinná farma je definovaná v zákone z 11. apríla 2003 o vytvorení poľnohospodárskeho systému.

V súlade s článkom 5 tohto zákona - rodinná farma sa považuje za poľnohospodársku farmu, ktorá je riadená / prevádzkovaná individuálnym poľnohospodárom a jej celková úžitková plocha nepresiahla 300 ha.

Na určenie využívanej poľnohospodárskej plochy, ktorá je predmetom spoluvlastníctva, sa berie do úvahy časť plochy zodpovedajúca podielu v spoluvlastníctve. V prípade spoločného vlastníctva sa berie do úvahy celková rozloha poľnohospodárskej plochy, ktorá je predmetom spoločného vlastníctva.

Na určenie poľnohospodársky využívanej poľnohospodárskej pôdy, ktorá je predmetom autonómneho spoločného vlastníctva, ako aj spoločného vlastníctva založeného na užívacom práve na základe trvalého vlastníctva alebo nájmu, sa primerane uplatňuje odsek 2. zákona.

Okrem toho článok 6 ods. 1 stanovuje, že poľnohospodárom sa rozumie akákoľvek fyzická osoba, ktorá je vlastníkom pôdy alebo nájomcom poľnohospodárskej plochy, ak neprekročí celkovú využívanú poľnohospodársku plochu 300 ha, ktorá má poľnohospodársku kvalifikáciu, a ktorá je aspoň päť rokov obyvateľom v obci, v ktorej sa nachádza aspoň jeden poľnohospodársky hnutel'ný majetok, ktorý je súčasťou statku a ktorá osobne vedie farmu.

15. Portugalsko

Medzirezortná komisia pre malé rodinné poľnohospodárstvo bola vytvorená prostredníctvom nariadenia č. 7423/2017 zo 4. augusta, ktorého cieľom je reagovať na hlavné výzvy a posilniť potenciál tejto dôležitej formy organizácie výrobných činností, environmentálneho riadenia a sociálneho života vo vidieckych oblastiach krajiny.

Uznávajúc dôležitosť drobného poľnohospodárstva, vláda už predložila sériu opatrení v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, konkrétne zvýšenie jednorazových ročných platieb, vytvorenie redistribučnej platby a zmien v podpore investícií malého rozsahu do poľnohospodárskych podnikov kontinentálneho programu rozvoja vidieka (CRD 2020).

Je však potrebné doplniť tieto opatrenia, najmä prostredníctvom vytvorenia štatútu poľnohospodárstva malých rodín, čím sa prispeje k tomu, že rôzne vidiecke oblasti môžu byť pozitívnymi príkladmi ich nevyhnutnej valorizácie s ohľadom na trvalú udržateľnosť a posilňovanie sociálnej súdržnosti a územnej celistvosti.

V tomto rámci je potrebné podporovať verejné inštitucionálne úsilie o pozitívnu diskrimináciu nielen prostredníctvom redistribučných sociálnych politík, ale predovšetkým ich aktívneho začlenenia do intervencií podporovaných politikami verejného rozvoja.

Je preto dôležité odlíšiť špecifickosť poľnohospodárstva malých rodín v jeho rôznych dimenziách, čím sa vytvorí štatút, ktorý ho uznáva a oceňuje prijatím špecifických podporných opatrení, ktoré sa majú uplatňovať na miestnej úrovni s cieľom zohľadniť rôznorodosť poľnohospodárstva a agrárnej reality, ako aj obmedzení a potenciálu rozvoja každého územia.

16. Rakúsko

Rodinná farma sa všeobecne chápe ako farma vlastnená a /alebo prevádzkovaná rodinou. Niekedy sa považuje za majetok odovzdaný ako dedičstvo. To je v protiklade s inými formami, ktoré fungujú ako kolektívne vlastníctvo, nerodinné spoločnosti alebo iné inštitucionalizované formy.

Rodinné poľnohospodárstvo je prostriedkom na organizovanie poľnohospodárskej, lesníckej, rybárskej, pastierskej a akvakultúrnej produkcie, ktorý je riadený a prevádzkovaný rodinou a odkázaný prevažne na rodinnú prácu žien aj mužov. Rodina a farma sú prepojené, spájajú a kombinujú hospodárske, environmentálne, reprodukčné, sociálne a kultúrne funkcie.

V Rakúsku neexistuje žiadna právna definícia pre rodinné poľnohospodárstvo. Pre štatistickú analýzu je definícia rodinných fariem založená na zisťovaniach štruktúry poľnohospodárskych podnikov, ktoré poskytuje Štatistický úrad a ktorá definuje rodinné farmy podľa kritéria „právneho štatútu“, t. j. farmy patriace jednej fyzickej osobe prevádzkované ako farmy na plný alebo čiastočný úväzok. Pracovný čas držiteľa farmy a manžela / manželky mimo farmy <50% celkového pracovného času a minimálny štandardný poľnohospodársky výstup je vo výške 8 000 € = farmy na plný úväzok, farmy hospodárenie na čiastočný úväzok vo výške 6 000.

Za normálnych okolností je rodinný poľnohospodár jediným vlastníkom, často (ale nie vždy) registrovaný ako poľnohospodár, ale nie je právnickou osobou. To jasne odlišuje rodinné farmy od iných typov poľnohospodárskych organizácií, napr. partnerstiev, výrobných družstiev a rôznych druhov poľnohospodárskych podnikov.

17. Rusko

V ruskej legislatíve neexistuje definícia pojmu rodinné poľnohospodárstvo. Avšak existuje definícia roľníckeho poľnohospodárstva. V súlade s federálnym *zákonom o poľnohospodárstve roľníkov*, poľnohospodársky rodinný podnik je združením občanov, spojených rodinnými väzbami, ktorí majú spoločný majetok a spoločne vykonávajú výrobu a iné hospodárske činnosti (spracovanie, skladovanie, prepravu a predaj poľnohospodárskych výrobkov) na základe ich osobnej účasti.

Takýto podnik môžu tvoriť - manželia, deti, bratia, sestry, vnúčatá a starí rodičia, najviac však tri rodiny. Deti, vnúčatá, bratia a sestry členov podniku môžu vstúpiť do podniku po dosiahnutí veku 16 rokov.

18. Slovinsko

V Slovinsku je poľnohospodársky podnik definovaný *zákonom o poľnohospodárstve*. Farma - ako forma poľnohospodárskeho podniku - je definovaná v článku 3, ktorý tiež definuje držiteľa ako zodpovednú osobu. Ďalšie ustanovenia týkajúce sa farmy sú zahrnuté v článkoch 4 a 5. Členmi farmy sú všetky fyzické osoby žijúce spoločne, ako aj blízki príbuzní držiteľa (deti, vnúčatá, rodičia, adoptívni rodičia, starí rodičia, súrodenci, manželský partneri alebo partner a adoptované deti) a pracovníci na farme.

Nasledujúce články *zákona o poľnohospodárstve* definujú farmu:

Článok 3.

1. poľnohospodárska činnosť je odvetvím hospodárstva, ktoré zahŕňa produkciu poľnohospodárskych plodín a / alebo hospodárskych zvierat a služby pre produkciu rastlín a / alebo hospodárskych zvierat okrem veterinárnych služieb, ako aj činnosti uvedené v pravidlách o štandardnej klasifikácii činností podľa „01.1. Pestovanie netrvalých plodín“, „01.2 Pestovanie trvalých plodín“, „01.3 rozmnožovanie rastlín“, „01.4 Živočíšna výroba“, „01.5 Zmiešané poľnohospodárstvo“ a, „01.6 Podporné činnosti pre poľnohospodárstvo a činnosti po zbere úrody“;

2. poľnohospodársky podnik znamená integrovanú hospodársku jednotku z hľadiska organizácie a podnikania, ktorá zahŕňa jednu alebo niekoľko výrobných jednotiek, vykonáva poľnohospodársku alebo poľnohospodársku a lesnícku činnosť, má jednotné hospodárenie, adresu alebo sídlo, názov alebo názov spoločnosti a je organizovaná v jednej z týchto foriem:

a) právnická osoba,

b) individuálny majiteľ,

c) fyzická osoba bez trvalého pobytu v Slovinskej republike a zapísaná v centrálnom registri obyvateľstva,

(č) farma, ktorá nie je právnickou osobou alebo individuálnym majiteľom, pričom včelár, ktorý nie je jediným majiteľom, sa tiež považuje za farmu,

d) poľnohospodárske spoločenstvo,

e) pastviny - pastierske spoločenstvo;

3. držiteľ poľnohospodárskeho podniku je právnická osoba, fyzická osoba, poľnohospodárske spoločenstvo alebo pastierske spoločenstvo, ktoré je zodpovedné za vykonávanie poľnohospodárskej činnosti v poľnohospodárskom podniku, má právo predkladať žiadosti v rámci opatrení poľnohospodárskej politiky v mene poľnohospodárskeho podniku; je povinný poskytovať údaje o evidencii z oblasti práce ministerstva povereného poľnohospodárstvom, lesníctvom a potravinami

Článok 4.

Farma je formou poľnohospodárskeho podniku, kde sa držiteľ a členovia farmy a pracovníci podieľajú na poľnohospodárskej činnosti.

Článok 5.

(1) Držiteľ má právo využívať pôdu poľnohospodárskeho podniku a zodpovedá za záväzky vyplývajúce z tohto zákona. Má sa za to, že držiteľ má právo používať pôdu zapísanú v registri poľnohospodárskych podnikov .

(2) Má sa za to, že držiteľ má právo používať pôdu uvedenú v predchádzajúcom odseku ak vlastní alebo prenájíma pôdu alebo získal súhlas vlastníka pozemku alebo iný právny základ, z ktorého vyplýva právo na využívanie pozemku. V prípade pozemkov v spoluvlastníctve má majiteľ právo využívať pozemky v súlade so zákonom o poľnohospodárskej pôde.

(3) Členom farmy je fyzická osoba nad 15 rokov, ktorá má trvalý pobyt na tej istej adrese ako držiteľ. Členom farmy môže byť aj fyzická osoba staršia ako 15 rokov, ktorá pracuje na farme a má trvalé bydlisko v Slovinskej republike.

Fyzická osoba môže byť členom farmy len na jednej farme. Fyzická osoba vykonávajúca registrovanú činnosť nemôže byť členom farmy ako podnikateľský subjekt v súlade s predpismi, ktorými sa riadi obchodný register Slovinska.

(4) V prípade poľnohospodárskeho podniku, ktorý vykonáva opatrenia poľnohospodárskej politiky, musí držiteľ vymenovať aj náhradníka spomedzi členov farmy. Náhradníkom nesmie byť osoba, ktorá je vlastníkom iného poľnohospodárskeho podniku ako jediný vlastník. Ak farma už nemá držiteľa, náhradník sa stáva držiteľom farmy.

(5) Osoby uvedené v prvom, treťom a štvrtom odseku tohto článku sa môžu stať držiteľom, náhradníkom alebo členom farmy alebo poľnohospodárskeho podniku.

(6) Držiteľ poľnohospodárskeho podniku môže byť právnickou osobou alebo jediným majiteľom, ak má trvalý pobyt v Slovinskej republike, fyzickou osobou, ktorá nemá trvalé bydlisko v Slovinskej republike, ale je zapísaná v centrálnom registri obyvateľstva ako poľnohospodárske spoločenstvo alebo pastierske spoločenstvo. Držiteľom môže byť fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt v Slovinskej republike. Podnikateľský subjekt nemôže byť držiteľom farmy v súlade s predpismi, ktorými sa riadi obchodný register Slovinska.

(7) Individuálna právnická osoba ,fyzická osoba alebo živnostník, poľnohospodárske spoločenstvo alebo pastierske spoločenstvo môže byť držiteľom len jedného poľnohospodárskeho podniku.

19. Srbsko

Zákon o poľnohospodárstve a rozvoji vidieka, článok 2 ods. 5-7 definuje rodinnú poľnohospodársku domácnosť ako poľnohospodársky podnik, v ktorom fyzická osoba - poľnohospodár spolu s členmi svojej domácnosti - vykonáva poľnohospodársku výrobu. Držiteľ rodinnej poľnohospodárskej domácnosti je fyzická osoba - poľnohospodár a podnikateľ, ktorý vykonáva poľnohospodársku výrobu a ktorý je zapísaný v registri poľnohospodárskych podnikov ako držiteľ rodinnej poľnohospodárskej domácnosti. Člen rodinnej poľnohospodárskej domácnosti je dospelý člen tej istej domácnosti, ktorý sa neustále alebo príležitostne zaoberá prácou na farme a ktorý je zapísaný v registri poľnohospodárskych podnikov ako člen rodinnej poľnohospodárskej domácnosti.

V súlade s článkom 5 zákona o stimuloch v poľnohospodárstve a rozvoji vidieka právo na stimuly majú poľnohospodárske podniky a rodinné farmy zapísané v Registri poľnohospodárskych podnikov.

V Srbskej republike je v súčasnosti 631 522 registrovaných fariem. Rodinné podniky tradične dominujú v celkovom počte domácností (99,4%) a v celkovej výmere pôdy (82,2%), ale s veľmi malou priemernou rozlohou (4,55 ha).

20. Švédsko

Vo švédskom práve neexistujú žiadne osobitné ustanovenia týkajúce sa rodinného poľnohospodárstva. Pojem rodinná farma teda nie je vo švédskom práve definovaný. Vo

21. Turecko

V Turecku neexistuje žiadny osobitný zákon o „rodinnom poľnohospodárstve“. Hoci existuje niekoľko zákonov týkajúcich sa poľnohospodárskych činností, v tureckých zákonoch nie je definované „rodinné poľnohospodárstvo“. V poľnohospodárskych zákonoch existujú určité pojmy ako „rodinný poľnohospodársky podnik“, „rodinný podnik“ alebo „rodiny poľnohospodárov“, ale tieto pojmy nie sú konkrétne vymedzené.

Farmár - osoba, ktorá si zarába na živobytie z poľnohospodárstva, využívajúc čiastočne alebo úplne svoju silu tela a mysle. (Zákon č. 3083 o poľnohospodárskej reforme týkajúci sa prestavby pôdy v zavlažovaných oblastiach, článok 2), fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu aspoň počas jedného výrobného obdobia alebo poľnohospodárskeho cyklu ako vlastník, nájomca alebo partner. (Zákon o poľnohospodárstve č. 5488, článok 3)

22. Veľká Británia

Vláda Spojeného kráľovstva pravidelne hovorí, že uznáva „dôležitosť malých rodinných fariem“. Rodinné poľnohospodárstvo, rodinné farmy (veľké a malé) sú podporované prostredníctvom:

- priamych platieb PP a platieb na rozvoj vidieka,
- daňových úľav vo vzťahu k poľnohospodárskemu dedičstvu,
- nájomných dohôd - umožnenie nástupníctva.

V decembri 2017 Valné zhromaždenie OSN prijalo Dekádu rodinného poľnohospodárstva, ktorá bude prebiehať od roku 2019-2028. OSN opisuje Dekádu ako rámec na podporu lepších verejných politík v oblasti rodinného poľnohospodárstva a ponúka jedinečnú príležitosť prispieť k ukončeniu hladu a chudoby, ako aj k dosiahnutiu cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) definuje rodinný poľnohospodársky podnik ako poľnohospodársky podnik, ktorý je riadený a prevádzkovaný domácnosťou a kde poľnohospodárska práca je vo veľkej miere zásobovaná touto domácnosťou.

Súčasná podpora rodinných fariem

Pre rodinné poľnohospodárstvo nie sú stanovené žiadne osobitné predpisy, ale existuje množstvo politík, ktoré podporujú rodinné poľnohospodárstvo, pokiaľ ide o podporu malých poľnohospodárskych podnikov, ako aj z hľadiska umožnenia postupného vlastníctva

poľnohospodárskych podnikov prostredníctvom rodiny. Treba však poznamenať, že niektoré opatrenia, ktoré umožňujú jednoduchšie odovzdávanie poľnohospodárskych podnikov prostredníctvom rodín, sa tiež považujú za prekážky pre nových účastníkov a prekážajú produktivite sektora.

Niektoré z podporných opatrení zahŕňajú:

Granty na priame platby a program rozvoja vidieka: podpora poľnohospodárstva v súčasnosti predstavuje približne 50 - 60% príjmov poľnohospodárskych podnikov v Anglicku. V iných častiach Spojeného kráľovstva je to väčší podiel, najmä preto, že existuje viac pôdy, ktorá má ťažšie poľnohospodárske podmienky, napr. horské poľnohospodárstvo.

Táto podpora pomáha všetkým farmám, ale môže pomôcť podporiť malé rodinné horské poľnohospodárske podniky, ktoré využívajú napríklad priame platby, ako aj agroenvironmentálne platby uznávajúce ich prínos v obrábaní horských oblastí. Platby na rozvoj vidieka môžu tiež podporiť rodinnú farmu, ktorá sa chce diverzifikovať.

Podpory pre poľnohospodárov:

- Úľava na daniach: Niektoré poľnohospodárske nehnuteľnosti je možné previesť bez dane z dedičstva, a to buď počas života osoby alebo ako súčasť ich vôle. Poľnohospodárska pôda, ktorá spĺňa podmienky pre poľnohospodársku úľavu, je pôda alebo pasienok, ktorý sa intenzívne využíva na pestovanie plodín alebo na chov zvierat.

- Poľnohospodárske nájomné zmluvy: Poľnohospodárske nájomné zmluvy dohodnuté pred 1. septembrom 1995 sú známe ako zákonné zmluvy z roku 1986 (úplné poľnohospodárske nájomné zmluvy). Tieto nájomné sa riadia zákonom o poľnohospodárskych podnikoch z roku 1986, ak boli odsúhlasené pred septembrom 1995. Obvykle majú doživotnú istotu držby a tie, ktoré boli udelené pred 12. júlom 1984, majú tiež zákonné dedičské práva v prípade smrti alebo dôchodku. To znamená, že blízky príbuzný zosnulého nájomcu môže požiadať o nástup do nájmu do 3 mesiacov od smrti nájomcu.

Môžu byť udelené dva nájomné na základe dedičstva, takže je možné, aby rodina nájomcu pracovala na farme 3 generácie. Poľnohospodári s nájmom udeleným pred 12. júlom 1984 môžu tiež menovať oprávneného nástupcu, napríklad blízkeho príbuzného, ktorý môže požiadať o prevzatie poľnohospodárskeho podniku v čase odchodu do dôchodku.

Vláda Spojeného kráľovstva v súčasnosti konzultuje prístup Spojeného kráľovstva k podpore poľnohospodárstva po Brexite a stanovuje vládne plány na preskúmanie možnosti reformy právnych predpisov týkajúcich sa nájomného poľnohospodárstva s cieľom podporiť plánovanie nástupníctva a odstrániť prekážky brániace investíciám.

- Povolený vývoj: Poľnohospodári môžu v súčasnosti postaviť až 465 m² podlahovej plochy bez stavebného povolenia. To sa má zvýšiť od apríla 2018 na 1000 m². Má to pomôcť zvýšiť produktivitu a inovácie v poľnohospodárstve. Vláda tiež konzultovala plány na premenu poľnohospodárskych budov na päť bytov. To by mohlo pomôcť pri umiestnení rodinných príslušníkov a miestnych pracovníkov.

- Mladí poľnohospodári: Vo všetkých častiach Spojeného kráľovstva sa využíva možnosť platby pre mladých poľnohospodárov (pre poľnohospodárov do 40 rokov) v rámci režimu základnej platby PP.

Záver (stručné zhrnutie)

Odbor parlamentný inštitút K NRSR sa v záujme získania potrebných informácií obrátil prostredníctvom Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD) na krajiny Európske únie aj na štáty mimo EÚ. V stanovenom termíne sme dostali odpovede z 22 krajín - Česká republika, Čierna Hora, Holandsko, Chorvátsko, Estónsko, Fínsko, Grécko, Kanada, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Macedónsko, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rusko, Slovinsko, Srbsko, Švédsko, Turecko a Veľká Británia. Cieľom nami položených otázok bolo zistiť, ako majú jednotlivé krajiny upravenú definíciu rodinného poľnohospodárstva.

V Čiernej Hore, v Holandsku, v Estónsku, vo Fínsku, v Grécku, v Kanade, v Luxembursku, v Švédsku a ani v Turecku neexistuje samostatný zákon, ktorý by upravoval rodinné poľnohospodárstvo.

V Českej republike predstavuje rodinný poľnohospodársky podnik – rodinná poľnohospodárska farma, alebo rodinná obchodná spoločnosť, alebo rodinná živnosť. Asociácia malých a stredných podnikov a živnostníkov Českej republiky predložila v roku 2018 návrh na definovanie rodinného podniku, ktorý rodinný podnik definuje v 6 bodoch.

V Chorvátsku existuje zákon o rodinnom poľnohospodárstve, ktorý upravuje práva a povinnosti rodinných fariem, existuje tzv. formálna podpora pre rodinné farmy, pokiaľ ide o pomoc pri práci rodinnými príslušníkmi bez vytvorenia pracovného vzťahu. Poľnohospodárstvo je súčasťou kultúrneho dedičstva Kanady a je úzko spojené s hospodárstvom a sociálnou štruktúrou vidieckeho života. Poľnohospodársky podnik je prevažne riadený rodinami; pretrváva silná tradícia rodinnej farmy, pričom jedna generácia prenáša podnik na ďalšiu generáciu.

V Litve existuje zákon o poľnohospodárskej farme, ktorý stanovuje právne postavenie poľnohospodára, dôvody činnosti poľnohospodára a jeho partnerov, podmienky založenia poľnohospodárskeho podniku, štátnu pomoc poskytnutú poľnohospodárovi, podmienky výstavby stavieb alebo pomocných budov.

Rodinné poľnohospodárstvo v Lotyšsku je upravené zákonom o individuálnych (rodinných) podnikoch a farmárskych alebo rybárskych podnikoch. Zákon definuje pojmy ako individuálny podnik, vidiecky remeselnícky podnik, rodinný podnik a rybársky podnik. V Macedónskej republike je rodinné poľnohospodárstvo regulované zákonom o poľnohospodárstve a rozvoji.

Podľa maďarskej právnej úpravy - Rodinná farma - predstavuje poľnohospodársky podnik registrovaný orgánom poľnohospodárskej správy ako rodinná farma. Podľa článku 23 Ústavy Poľskej republiky: - základom poľnohospodárskeho systému štátu je rodinná farma.

Podľa charakteristiky rakúskeho zákona sa rodinná farma všeobecne chápe ako farma vlastnená a prevádzkovaná rodinou.

V Rusku existuje federálny zákon o poľnohospodárstve roľníkov, ktorý charakterizuje poľnohospodársky rodinný podnik ako združenie občanov, ktoré je spojené rodinnými väzbami, ktoré majú spoločný majetok a spoločne vykonávajú výrobu a iné hospodárske činnosti.

V Slovinsku je poľnohospodársky podnik definovaný zákonom o poľnohospodárstve. Zákon o poľnohospodárstve a rozvoji vidieka, článok 2 ods. 5-7 definuje rodinnú poľnohospodársku domácnosť ako poľnohospodársky podnik, v ktorom fyzická osoba - poľnohospodár spolu s členmi svojej domácnosti - vykonáva poľnohospodársku výrobu.

Vo Veľkej Británii nie sú stanovené žiadne osobitné predpisy pre rodinné poľnohospodárstvo, ale existuje množstvo politik, ktoré podporujú rodinné poľnohospodárstvo.

Použité zdroje

1. *ECPRD request Family Farming – no. 3686 [cit. 30.4.2019]*
2. *Zákon č. 105/1990 Zb. zákon o súkromnom podnikaní občanov. Dostupne na internete <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1990/105/19920310>, [cit. 6.5.2019]*